

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. D. Magistri Petri Lombardi Novariensis Episcopi
Parisiensis. Sententiarvm Libri IV. quibus vniuersæ
Theologiæ summa continetur**

Petrus <Lombardus>

Mogvntiæ, 1632

Quod aliqui dicunt charitatem Dei & proximi non esse spiritum S. L. M. N.
O. P. Q. R. S

urn:nbn:de:hbz:466:1-38829

homo, gratiæ est, nõ naturæ. Cæteris autẽ ad mẽ-
suram datur, & datus additur, donec vnicuique
pro modo suæ perfectionis propria mensura cõ-
pleatur. Ecce expresse habes quod Spiritus S. ma-
gis & minus datur vel accipitur, & homini datus
augetur, & habenti & non habenti datur: quia Sp.
ritus S. est charitas, quæ non habenti datur, & in
habente augetur & proficit. Immo, vt verius & ma-
gis proprie loquar, homo in ea proficit & deficit
aliquando: & tunc ipsa dicitur proficere vel defi-
cere, quæ tamen nec proficit nec deficit in se, quia
Deus est. Vnde Aug. in homil. 9. super epistolam. *Exponens*
Ioan. ait, Probet se quisq; quantum in illo profe- *ilud 1. Ioan.*
cerit charitas, vel potius quantum ipse in chari- *4. in hoc*
tate profecerit, Nam charitas Deus est, nec deficit *perfecta est*
nec proficit. Sic ergo in te, proficere dicitur chari- *dilectio in*
tas, quia tu in ea proficis. Ecce quomodo intelligẽ- *nobis.*
dũ sit cum dicitur Spiritus S. augeri in nobis, quæ
nos in eo scilicet proficimus. sic & alia huiusmodi

*Quod aliqui dicunt spiritum sanctum non esse chari-
tatem, qua diligimus Deum & pro-*

ximum

L

SVPRADICTUM est, quod Spiritus S. charitas est *Rom. 5.*
patris & filii, qua se inuicem diligunt & nos: & ip-
se idem est charitas quæ diffunditur in cordib; no-
stris, ad diligendũ Deum & proximũ. Horũ alterũ
omnes catholici cõcedunt, scil. quod Spiritus S. sit
charitas patris & filii. Quod autem ipse idem sit
charitas qua diligimus Deum & proximũ, à plerũ-
que negatur. Dicunt n. si Spiritus S. charitas est
patris & filii & nostra, eadẽ ergo charitas est qua
Deus diligit nos, & qua nos diligimus eũ. Hoc autem
sanctorũ authoritates negare videntur. Di-
cit n. Aug. in li. de Spirit. & litera, Vnde est dilectio:
nisi vnde & ipsa fides, id est, à Sp. sancto. Non esset *Tom. 3. cap.*
n. in nobis, nisi diffunderetur in cordibus nostris *32. au finem.*
per Spiritum. Charitas autem Dei dicta est dif-

G 2 fundi-

fundi in cordibus nostris, non qua nos ipse diligit, sed qua nos facit dilectores suos. Sicut iustitia Dei dicitur, qua nos iusti eius munere efficiuntur: & domini salus, qua nos salvat: & fides Christi, qua nos fideles facit. His verbis videtur monstrari distinctio inter charitatem, qua nos Deus diligit, & qua nos diligimus. Et sicut iustitia nostra dicitur Dei, non quod ipse sit ea iustus, sed quia ea nos iustos facit, similiter & fides, & salus: sic videtur dicta Dei charitas, quæ est in nobis, non quod ipse ea diligit, sed quia ea nos diligere facit. De hoc etiam idem Aug. in libr. 15. de Trin. ait, Cum Ioannes commemorasset Dei dilectionem, non qua nos eum, sed qua ipse dilexit nos, & misit filium suum liberatorem pro peccatis nostris. Et et & hic videtur manifestè diuidere dilectionem qua nos diligim⁹ Deum, ab ea qua ipse diligit nos. Si ergo, inquit, spiritus sanctus dilectio est qua Deus diligit, & qua nos diligimus, duplex dilectio est, immo duo diuersa est, quod absurdum & a veritate longè est. Non est ergo dilectio, qua diligimus, sed qua Deus tantum diligit nos.

Responsio ad prædicta, determinans auctoritates. M

His respondemus prædictarum auctoritatum verba determinantes hoc modo, Caritas Dei dicta est diffundi in cordibus nostris, non qua ipse nos diligit, sed qua nos diligere facit, &c. His verbis non diuiditur nec diuersa ostenditur charitas qua Deus nos diligit, ab ea qua nos diligimus: sed potius cum sit vna & eadem charitas, & dicatur ipsa Dei charitas, & diuersis de causis & rationibus Dei charitas appellari in scriptura ostenditur. Dicitur enim Dei charitas, vel quia Deus ea diligit nos, vel quia nos ea suos dilectores facit.

Determinatio primæ auctoritatis. N

CVM ergo ab Apost. dicitur charitas Dei diffundi in cordib⁹ nostris, nõ est dicta charitas Dei qua diligit

Cap. 17. ad finem.

Ex verbis auctoritatis arguendo procedit.

Rom. 5. n.

diligit nos, sed qua facit nos diligere, id est, nō ibi appellatur charitas Dei, eo quod De⁹ nos ea diligit, sed eo quod nos ea sui dilectores facit. Et quod ea ratione possit dici charitas Dei, quia nos ea diligere facit, ex simili genere locutionis ostenditur. sicut dicitur iustitia Dei qua nos iustificat, & Domini sal⁹ qua nos saluat, & fides Christi qua nos fideles facit.

Determinatio secunda. O

SIMILITER & aliam exposuimus authoritatem, ubi ait dilectionem Dei commemorari, non qua nos eum, sed qua ipse dilexit nos: ac si diceret, commemorat dilectionem DEI, non secundum quod ea nos diligimus Deum, sed secundum quod ipse ea diligit nos.

Aliud obijciunt. P

SED aliud est, inquit, quod magis urget, dixit enim supra August. quod dilectio est à Spiritu S. *Lib. de spiritu & littera in fine ca. 32. in toto. 10. 3.* à quo fides. Sicut ergo fides nō est Spiritus sanctus à quo est, ita nec charitas. Quomodo ergo S. sanctus est, si ab ipso est? Nam si ab ipso est, & ipse est, et Spiritus S. à seipso est. Ad quod dicimus: Spiritus S. quidem à seipso non est, sed tamen à seipso datur nobis, vt supra dictum est, dat enim seipsum nobis Spiritus S. Et ex hoc sensu dictum est, quod charitas ab ipso est in nobis, & tamen ipsa Spiritus S. est. Fides autem est à Spiritu S. & non est Spiritus S. quia donum vel datum solummodo est, non Deus dans.

Quod alias inducunt rationes & authoritates ad idem probandum. Q

ALIAS quoque inducunt rationes ad idem ostendendum, scilicet quod charitas non sit Spiritus S. quia charitas affectio mentis est, & motus animi, Sp. S. vero non est affectio animi, vel motus mentis, quia Spiritus sanctus immutabilis est & increatus: non est ergo charitas.

G 3

Quod

Quod charitas est motus vel affectio animi. R.

QVOD autē charitas sit affectio animi, & motus mentis, auctoritatib. confirmāt. Dicit n. Aug. in 3. li. de doct. Christ. Charitatem voco motum animi ad fruendum Deo, ppter ipsum, & se ac proximo, ppter Deum. Idem in li. de moribus Ecclesie Catholice, tractans illud verbum Apost. Nec mors nec vita poterit nos separare à charitate Dei. Charitas Dei, inquit, hic dicta est virt⁹ siue animi nostri rectissima affectio, quæ cōiungit nos DEO, qua eum diligimus. Ecce his verbis exprimitur, quod charitas est affectio & motus animi: ac per hoc non videtur esse Spiritus sanctus.

*Ad finem
ca. 1 li. 1.
Tom. 1.
Rom. 8. 6. 11.*

Responsio determinans auctoritates. S.

AD quod dicimus hoc ita dictum esse, sicut dicitur, Deus est spes nostra & patiētia nostra, quia facit nos sperare & pati: ita charitas dicitur esse motus siue affectio animi, q̄a per eam mouetur & afficitur anim⁹ ad diligendū Deum. Nō autē mireris si charitas, cū sit spirit⁹ sanctus dicatur mot⁹ mētis, cum etiā in li. Sapientie dicatur de spiritu sapientie, qui attingit à fine vsq; ad finē, qui est act⁹ mobilis, certus, incoinquinatus. Quod nō ideo dicitur, q̄ sapientia sit mobile aliquid vel act⁹ aliquid, sed q̄a sui immobilitate omnia attingit, non locali motu, sed vt vbiq; semper sit, & nusquā inclusa teneatur. Si ergo charitas dicitur mot⁹ animi, nō q̄ ipsa sit mot⁹, vel affectio, vel virtus animi, sed quia per eā quasi esset virtus, afficitur mēs & mouetur. Sed si charitas Spiritus S. est, qui operatur in singulis prout vult, cum per eum mens hominis afficiatur & moueatur ad credendum, vel sperandum, & huiusmodi, sicut ad diligendū: quare non sic dicitur charitas motus vel affectio mentis ad credendum vel sperandum, sicut ad diligendum? Ad quod sane dici potest, q̄a alios actus atque modus virtutum operatur charitas, id est spiritus.

*1. ad Cor.
12. 6.*

Spiritus
ctus
med
fide
ligen
virt
go h
ctus.
scrip
it. E
missi
bro
& pe
nulla
non
bono
hil m
Deus
dit si
indiu
dicit
ait: C
ritus
A
HI
dunt
dum
dona
est S
com
lib. d
com
na,
Non
alii a
diui
per

Spiritus S. mediantibus virtutibus quarum actus sunt, vt pote actum fidei, id est, credere fide media, vt actum spei, id est, sperare media spe. Per fidem enim & spem prædictos operatur actus. Diligendi vero actum per se tantum, sine alicuius virtutis medio operatur, id est, diligere. Aliter ergo hunc actum operatur quam alios virtutum actus. Ideoq; differenter de hoc & de aliis loquitur scriptura, quæ istum specialiter charitati tribuit. Est ergo charitas vere Sp. S. vnde August. præmissum verbum Apostol. tractans in eodem libro charitatē dicit esse bonum, quo nil melius est: & per hoc ipsam esse Deum significat dicens: Si nulla res ab eius charitate nos separat, quid esse non solum melius, sed etiam certius, hoc bono potest? Ecce dicit, quia charitate nihil melius est: Charitas ergo Spir. Sanctus est, qui Deus est, & donum Dei siue datum: qui diuidit singulis fidelibus dona, nec ipse diuiditur, sed indiuisus singulis datur. Vnde Aug. vbi Ioannes dicit non ad mensuram Christo dari spiritum, ait: Cæteris vero diuiditur, non quidem ipse spiritus, sed dona eius.

Aug. tom 3.
paulo superius.

De moribus
Eccl. ca. 1.

Rom. 8.

1. Cor. 12.

To. 9 tract.
14. ad tertium

cap. I an.

Non enim
ad mensuram
dat Deus
spiritum.

Cap. 19. ad
medium.

An concedendum sit quod per donum dentur dona. T
HIC quæritur, cum Spiritus S. per quem diuiduntur dona, ipse sit donum, vtrum concedendum sit quod per donum diuidantur ac dentur dona? Ad quod dicimus, quia per donum quod est Spiritus S. singulis propria diuiduntur, & ipsum communiter omnes boni habent. Vnde Aug. in 15. lib. de Trin. ait, Per donum quod est Spiritus S. in commune omnibus membris Christi multa dona, quæ sunt quibuscunq; propria, diuiduntur. Non enim singuli quicq; habent omnia, sed hi illa, alii alia, quamuis ipsum donum à quo cuiq; propria diuiduntur, omnes habeant, id est, spiritum S. Ecce aperte dicit, per donum dona donari.

G 4

VTRVM